

Seat No. : _____

NI-121

November-2025

B.Ed., Sem.-III

B-110 : Organisation of Commerce & Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચના : નીચેના આપેલ પ્રશ્નો માટે યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરો :

- વસ્તુ અને સેવાનું ઉત્પાદન કે ખરીદી કરીને તેનું વેચાણ કરવાથી શું થાય ?
(A) વિનિમય (B) વસ્તુ નાશ પામે
(C) મૂડીરોકાણ (D) પ્રતિષ્ઠા
- સરકારી કર્મચારીઓ તેના શ્રમના બદલામાં જે વેતન મેળવે છે તે કયા પ્રકારની પ્રવૃત્તિ ગણાય ?
(A) રોજગાર (B) વ્યવસાય
(C) ધંધો (D) એકપણ નહીં
- સામાન્ય વીમાનો કયો પ્રકાર સૌથી જૂનો અને સર્વવ્યાપી છે ?
(A) આગનો વીમો (B) માર્ગનો વીમો
(C) દરિયાનો વીમો (D) હવાઈ વીમો
- વીમા નિયમન અને વિકાસ સત્તા એ ભારતની કેવા પ્રકારની સંસ્થા છે ?
(A) કાયદાકીય સંસ્થા (B) સામાજિક સંસ્થા
(C) માનવીય સંસ્થા (D) સંલગ્ન સંસ્થા
- કયા પ્રકારના ખાતામાં નિશ્ચિત સમયે નિશ્ચિત રકમ જમા કરાવવી ફરજિયાત છે ?
(A) બચત ખાતું (B) ચાલુ ખાતું
(C) રીકરિંગ ખાતું (D) બાંધી મુદ્દતનું ખાતું

6. બેંક ડ્રાફ્ટમાં જે વ્યક્તિના નામનો ઉલ્લેખ કરે છે તે વ્યક્તિને નાણાં ચૂકવણી માટે શું કરે છે ?
- (A) હુકમ કરે છે. (B) સૂચન કરે છે.
(C) વિનંતી કરે છે. (D) આગ્રહ કરે છે.
7. યોગ્ય માધ્યમ દ્વારા થતા માહિતીના પ્રસારણથી નીચેના પૈકી કયું પરિણામ આવે છે ?
- (A) વ્યક્તિને પ્રભાવિત કરે (B) વર્તનમાં પરિવર્તન થાય
(C) સંબંધ સ્થાપે (D) સૂચિત તમામ પરિણામ
8. માહિતીના 'સુપર હાઈ-વે' તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) ઈન્ટરનેટ સેવા (B) બેંકિંગ સેવા
(C) ઈ-કોમર્સ (D) આઉટસોર્સિંગ
9. વૈયક્તિક માલિકીમાં કરવેરાનો બોજો ઓછો હોવાનું કારણ
- (A) ઓડિટનો અભાવ (B) આવક ઘૂપાવે
(C) સરકારી રાહત (D) ધંધાનું નાનું કદ
10. કોઈ એક ભાગીદાર અસ્થિર મગજનો થાય, મૃત્યુ પામે કે નાદાર જાહેર થાય તો શું થાય ?
- (A) ભાગીદારીનો અંત આવે. (B) પેઢીનું વિસર્જન થાય.
(C) વારસદાર ભાગીદાર બને. (D) તેની મૂડી જપ્ત થાય.
11. ધંધો શરૂ કરવા માટે સમયમર્યાદા સાથે રચવામાં આવતી ભાગીદારી એટલે
- (A) મર્યાદિત જવાબદારીવાળી પેઢી (B) ઐચ્છિક ભાગીદારી પેઢી
(C) નિષ્ક્રિય ભાગીદારી પેઢી (D) મુદ્દતી ભાગીદારી પેઢી
12. આર્થિક વિકાસના એન્જિન તરીકે કોને ગણાવી શકાય ?
- (A) વૈયક્તિક માલિકી (B) ભાગીદારી પેઢી
(C) સહકારી મંડળી (D) કંપની

13. સહકારી મંડળની નોંધણી કોની સમક્ષ કરાવવી પડે છે ?
- (A) તલાટી સમક્ષ (B) મ્યુન. કમિશ્નર સમક્ષ
(C) અદાલત સમક્ષ (D) રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ
14. કંપનીએ રજૂ કરેલ મૂળ દસ્તાવેજો અને માહિતીપત્રકો કંપનીનું વિસર્જન ન થાય ત્યાં સુધી ક્યાં રાખવામાં આવે છે ?
- (A) કંપનીની મુખ્ય ઓફિસમાં (B) હાઇકોર્ટમાં
(C) કમિશ્નર કચેરીમાં (D) કંપનીની રજિસ્ટ્રાર ઓફિસમાં
15. સમગ્ર વિશ્વમાં કયું ક્ષેત્ર સૌથી વધારે રોજગારીની તકો પૂરી પાડે છે ?
- (A) જાહેર ક્ષેત્ર (B) ખાનગી ક્ષેત્ર
(C) સહકારીક્ષેત્ર (D) સંયુક્ત ક્ષેત્ર
16. નીચેના પૈકી કઈ લાક્ષણિકતા સંયુક્ત સાહસની નથી ?
- (A) ટેકનોલોજીનું આદાનપ્રદાન (B) આંતરિક હરીફાઈ
(C) નવી સર્જનાત્મક પેદાશો (D) ધંધાકીય શાખામાં વધારો
17. કંપનીના નફામાંથી સૌપ્રથમ ડિવિડંડ મેળવવા કોણ હકદાર છે ?
- (A) પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડર (B) ઈક્વિટી શેરહોલ્ડર
(C) ડિબેન્યર શેરહોલ્ડર (D) લેણદારો
18. કઈ કંપનીઓ નફાનું પુનઃરોકાણ કરી શકે છે ?
- (A) ચાલુ કંપની (B) નવી કંપની
(C) આર્થિક રીતે સદ્ધર કંપની (D) ખોટ કરતી કંપની
19. કયા પ્રકારની નાણાકીય જરૂરિયાત સંતોષવા કંપની બોન્ડ બહાર પાડે છે ?
- (A) ટૂંકાગાળાની મૂડીની જરૂરિયાત (B) લાંબાગાળાની મૂડીની જરૂરિયાત
(C) કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત (D) આકસ્મિક મૂડીની જરૂરિયાત

20. કોઈ ચોક્કસ બ્રાન્ડ કે ટ્રેડમાર્ક ધરાવતી કંપની સાથે કરાર કરીને તે જ કંપનીની વસ્તુઓ વેચવાની કે બનાવીને વેચવાની દુકાન એટલે
- (A) સુપર માર્કેટ (B) ફ્રેન્ચાઈઝ
(C) શોપિંગ મોલ (D) સંકળાયેલી દુકાન
21. પારિભાષિક COD શબ્દ એટલે
- (A) Cash On Door (B) Cash On Demand
(C) Cash On Draft (D) Cash On Delivery
22. નીચેનામાંથી કયા માધ્યમ દ્વારા નિકાસ પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે છે ?
- (A) વિશ્વ બેન્ક (B) વેપારી બેન્ક
(C) વેપારી સંઘિઓ (D) વેપારીઓ
23. વ્યાપાર અને જકાતના દરનો સામાન્ય કરાર (GATT) ક્યાં કરવામાં આવ્યો હતો ?
- (A) અમેરિકા (B) બ્રિટન
(C) મોસ્કો (D) જિનીવા
24. અશ્લીલ કે રંગભેદ જેવા ખ્યાલોનું જાહેરાતના નિરૂપણ ન કરવું એ ધંધાની
- (A) રાજકીય જવાબદારી છે. (B) ધાર્મિક જવાબદારી છે.
(C) આર્થિક જવાબદારી છે. (D) સામાજિક જવાબદારી છે.
25. ગ્રાહકોને પેદાશ પસંદ ન પડે તો તે પરત કરવી એ ગ્રાહકોનો કેવો હક ગણાય છે ?
- (A) નૈતિક હક (B) સામાજિક હક
(C) માનવીય હક (D) કાયદાકીય હક
26. આયોજન એ ધંધાકીય સાહસનું મગજ છે તો વ્યવસ્થાતંત્ર એ શું છે ?
- (A) હૃદય (B) હાથપગ
(C) શારિરીક માળખું (D) રક્ત

27. સંકલનને કારણે કઈ બાબતો વચ્ચે સમતુલા જાળવી શક્ય બને છે ?
- (A) કાર્યના સાધનો અને પદ્ધતિઓ (B) કાર્ય અંગે નીતિ અને નિયમો
- (C) કાર્યનું પ્રમાણ અને ગુણવત્તા (D) કાર્યનો ક્રમ અને સમય
28. “તમે તમારા માણસને સાચવો તમારા માણસો તમારું બાકીનું બધું સાચવી લેશે. ” આ વિધાન કોને કહ્યું હતું ?
- (A) એફ.ડબ્લ્યુ. ટેલર (B) પ્રો. ઉર્વિક
- (C) આર્ગરીસ (D) પીટર એફ. ડ્રકર
29. વર્તનલક્ષી વિચારધારામાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) અભિપ્રેરણા (B) નેતૃત્વ
- (C) અંદાજપત્ર (D) માહિતી અને સંચાર
30. એકમનું જીવનધ્યેય નક્કી કરતી યોજના કઈ છે ?
- (A) કાયમી યોજના (B) વ્યૂહાત્મક યોજના
- (C) સુનિયોજિત યોજના (D) ઉપયોગી યોજના
31. ધ્યેય સિદ્ધ કરવા સંચાલનની મધ્ય સપાટીએ તૈયાર થતી સુનિયોજિત યોજના કેટલા સમયગાળા માટેની હોય છે ?
- (A) ટૂંકાગાળા માટે (B) લાંબાગાળા માટે
- (C) મધ્યમ ગાળા માટે (D) અનિશ્ચિત ગાળા માટે
32. કાર્યના વિભાગીકરણને કારણે નીચેનામાંથી શું શક્ય બને છે ?
- (A) વિશિષ્ટીકરણ (B) આયોજન
- (C) સંકલન (D) દોરવણી
33. જવાબદારી એ ઉપરી અધિકારી દ્વારા વહેંચવામાં આવેલ _____ છે.
- (A) અધિકાર (B) ફરજ
- (C) કાર્યબોજ (D) હોદ્દો

34. બિન સંચાલકીય કર્મચારીઓની પસંદગી પ્રક્રિયા કેવી હોય છે ?
- (A) મુશ્કેલ (B) ટૂંકી અને સરળ
(C) ખર્ચાળ (D) લાંબી અને વિશિષ્ટ
35. ઉમેદવાર પસંદગી માટે પસંદગી સમિતિની રચનાનો મુખ્ય હેતુ કયો છે ?
- (A) યોગ્ય ઉમેદવારની પસંદગી (B) પૂર્વગ્રહરહિત મૂલ્યાંકન
(C) ભ્રષ્ટાચાર દૂર કરવો (D) અંગત લાગવગ ન કરવી
36. દોરવાણીમાં નીચેના પૈકી કયા કાર્યોનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) માણસો પર દેખરેખ રાખવી (B) સૂચનાઓ અને હુકમો આપવા
(C) સાધનસામગ્રી પૂરી પાડવી (D) સક્રિય નેતાગીરી પૂરી પાડવી
37. નિરીક્ષક એ કર્મચારીનો _____ છે.
- (A) સહાયક (B) ઉદ્યોગસાહસિક
(C) મિત્ર અને માર્ગદર્શક (D) નિયંત્રણકાર
38. અંકુશ પ્રક્રિયાનો પ્રથમ તબક્કો કયો છે ?
- (A) કામગીરીનું માપન
(B) થયેલ કામગીરીની સ્થાપિત ધોરણો સાથે સરખામણી
(C) સુધારાલક્ષી પગલાં
(D) ધોરણોની સ્થાપના
39. વિચલનોની તપાસ કાર્ય પછી સુધારાલક્ષી પગલા લેવામાં આવે તો શું થાય ?
- (A) વિચલનોનું પ્રમાણ ઘટે. (B) વિચલનોનું પ્રમાણ વધે.
(C) નિરીક્ષણ ખર્ચ વધે છે. (D) પગારમાં વધારો થાય છે.

40. વિદેશી રોકાણ સંસ્થાએ તેની નોંધણી કોની સમક્ષ કરાવવી પડે છે ?
- (A) કંપની રજીસ્ટ્રાર (B) અદાલત
(C) શેરબજાર (D) સેબી
41. કંપનીના માલિકો કોણ છે ?
- (A) ડિબેન્યર હોલ્ડરો (B) શેરહોલ્ડરો
(C) ડિરેક્ટરો (D) મેનેજિંગ ડિરેક્ટર
42. કોમર્શિયલ બીલના સંદર્ભમાં કયું વિધાન ખોટું છે ?
- (A) સરકારી જામીનગીરી છે. (B) ધંધાના વ્યવહારોથી ઉદ્ભવે છે.
(C) વેપારી બેંકો વટાવી આપે છે. (D) હસ્તાંતરણીય સાધન છે.
43. કોમર્શિયલ પેપર ટૂંકાગાળા માટે કયા સ્વરૂપનો દસ્તાવેજ છે ?
- (A) બેરર ચેક જેવો (B) વચનચિઠ્ઠી જેવો
(C) હૂંડી જેવો (D) બેન્ક ડ્રાફ્ટ જેવો
44. જ્યારે ઉત્પાદક ગ્રાહકને સીધું વેચાણ કરતો હોય ત્યારે કેટલી સપાટીવાળી વિતરણ વ્યવસ્થા ઉભી થઈ એમ કહેવાય ?
- (A) એક (B) બે
(C) ત્રણ (D) શૂન્ય
45. ધંધાકીય એકમની આવક કે નફાનો આધાર પેદાશની કઈ બાબત ઉપર રહેલો છે ?
- (A) જાહેરાત (B) કિંમત
(C) ગુણવત્તા (D) પ્રસિદ્ધિ
46. જાહેરહિતની અરજી કઈ કોર્ટમાં થઈ શકે ?
- (A) ફોજદારી કોર્ટ (B) દિવાની કોર્ટ
(C) જિલ્લા કોર્ટ (D) સુપ્રીમ કોર્ટ

47. ગ્રાહકો સાથે છેતરપિંડી થવાના કારણો
- (A) ગ્રાહક સંગઠિત અને જાગૃત નથી. (B) ગ્રાહક લોભી છે.
(C) ગ્રાહક ખોટી જાહેરાતને અનુસરે છે. (D) સસ્તી કિંમત
48. ઔદ્યોગિક વિકાસ અને નિયમન ધારો કયા વર્ષમાં અસ્તિત્વમાં આવ્યો ?
- (A) 1951 (B) 1955
(C) 1969 (D) 1986
49. વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠન (W.T.O.) નીચેના પૈકી કઈ પ્રવૃત્તિ કરે છે ?
- (A) આયાત-નિકાસ પરવાના આપે છે. (B) વિદેશી હૂંડીયામણ આપે છે.
(C) વેશ્વિકીકરણના અવરોધો દૂર કરે છે. (D) આયાત-નિકાસના ઓર્ડર અપાવે છે.
50. ધંધાના વિકાસને કોની સાથે પ્રત્યક્ષ સંબંધ છે ?
- (A) જ્ઞાતિ વિકાસ (B) શૈક્ષણિક વિકાસ
(C) સામાજિક કલ્યાણ (D) બૌદ્ધિક વિકાસ
-

Seat No. : _____

NI-121

November-2025

B.Ed., Sem.-III

B-110 : Organisation of Commerce & Management

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

Instruction : Select the correct option for the following questions :

51. What happens when goods and services are produced or purchased and sold ?
- (A) Exchange (B) The thing is destroyed.
(C) Investment (D) Reputation
52. The wages that government employees receive in return for their labour are considered to be which type of activity ?
- (A) Employment (B) Profession
(C) Business (D) None of these
53. Which type of general insurance is the oldest and most widespread ?
- (A) Fire Insurance (B) Road Insurance
(C) Marine Insurance (D) Aviation Insurance
54. What type of organization in India is the Insurance Regulatory and Development Authority ?
- (A) Legal organization (B) Social organization
(C) Human organization (D) Affiliated organization
55. In which type of account is it mandatory to deposit a fixed amount at a fixed time ?
- (A) Savings account (B) Current account
(C) Recurring account (D) Fixed deposit account

56. What does the bank do to pay money to the person whose name is mentioned in the draft ?
- (A) Orders (B) Suggests
(C) Requests (D) Insists
57. Which of the following results does the dissemination of information through appropriate channels bring about ?
- (A) Influences a person (B) Behaviour changes.
(C) Establishes a relationship (D) All proposed results
58. Which is known as the 'super highway' of information ?
- (A) Internet service (B) Banking service
(C) E-commerce (D) Outsourcing
59. The reason why the tax burden is lower in sole proprietorship is
- (A) Lack of audit (B) Hides income
(C) Government relief (D) Small size of business
60. What happens if one of the partners becomes mentally unstable, dies or is declared bankrupt ?
- (A) The partnership ends. (B) The partnership is dissolved.
(C) Heir becomes partner (D) His capital is confiscated.
61. A partnership formed with a time limit to start a business is
- (A) Limited Liability Partnership firm (B) Voluntary partnership firm
(C) Passive partnership firm (D) Limited partnership firm
62. Who can be considered as the engine of economic growth ?
- (A) Sole proprietorship (B) Partnership firm
(C) Cooperative society (D) Company

63. Before whom does a cooperative society have to be registered ?
- (A) Before the talati (B) Before the Municipal Commissioner
(C) Before the court (D) Before the Registrar
64. Where are the original documents and information sheets submitted by the company kept until the company is dissolved ?
- (A) At the company's main office (B) At the High Court
(C) At the Commissioner's Office (D) At the company's registrar's office
65. Which sector provides the most employment opportunities in the entire world ?
- (A) Public sector (B) Private sector
(C) Cooperative sector (D) Joint sector
66. Which of the following is not a characteristic of a joint venture ?
- (A) Exchange of technology (B) Internal competition
(C) New creative products (D) Increase in business sector
67. Who has first right to receive the dividend from the company's profits ?
- (A) Preference shareholder (B) Equity shareholder
(C) Debenture shareholder (D) Creditors
68. Which companies can reinvest (plough back) the profits ?
- (A) Ongoing company (B) New company
(C) Financially sound company (D) Loss-making company
69. To meet what kind of financial needs does a company issue bonds ?
- (A) Short-term capital requirement (B) Long-term capital requirement
(C) Working capital requirement (D) Contingent capital requirement

70. A shop that sells or makes products of a particular brand or trademark by contracting with a company is
- (A) Supermarket (B) Franchise
(C) Shopping mall (D) Chain stores
71. The term COD means.....
- (A) Cash On Door (B) Cash On Demand
(C) Cash On Draft (D) Cash On Delivery
72. Export promotion is provided through which of the following means ?
- (A) The World Bank (B) Merchant bank
(C) Merchant agreements (D) Merchants
73. Where was the General Agreement on Tariff & Trade (GATT) signed ?
- (A) America (B) Britain
(C) Moscow (D) Geneva
74. of business not to depict concepts such as obscenity or discrimination in advertising.
- (A) It is a political responsibility (B) It is a religious obligation
(C) It is a financial responsibility (D) It is a social responsibility
75. What is the right of consumers to return a product if they do not like it ?
- (A) Moral right (B) Social right
(C) Human right (D) Legal right
76. Planning is the brain of a business enterprise, so what is management ?
- (A) Heart (B) Limbs
(C) Body structure (D) Blood

77. Coordination makes it possible to maintain balance between which things ?
- (A) Tools and methods of work (B) Work policy and rules
(C) Quantity and quality of work (D) Sequence and timing of work
78. “You save your employees, your employees will save yours” Who said this statement ?
- (A) F.W. Taylor (B) Prof. Urvik
(C) Aargris (D) Peter F. Drucker
79. Which of the following is not included in the behavioural ideology ?
- (A) Motivation (B) Leadership
(C) Budget (D) Information and communication
80. What is the plan that determines the objective of the business ?
- (A) Standing plan (B) Strategic plan
(C) Tactical plan (D) Useful plan
81. How long is the period for which an organized plan prepared at the middle level of management to achieve the goal ?
- (A) For a short period (B) For the long period
(C) For the medium period (D) For an indefinite period
82. Which of the following becomes possible due to departmentalization of work ?
- (A) Specialization (B) Planning
(C) Coordination (D) Directing
83. Responsibility shared by the superior officer is a
- (A) Right (B) Duty
(C) Workload (D) Designation

84. Selection process for non-managerial employees is....
- (A) difficult. (B) short and simple.
(C) expensive. (D) long and special.
85. What is the main purpose of forming a selection committee for candidate selection ?
- (A) Selection of the right candidate (B) Unbiased evaluation
(C) Eradicating of corruption (D) Don't take it personally
86. Which of the following tasks are not included in leadership ?
- (A) To monitor employees (B) To give instructions and orders
(C) Providing equipment (D) Providing active leadership
87. The supervisor is the employee's
- (A) Assistant (B) Entrepreneur
(C) Friend and mentor (D) Controller
88. What is the first stage of the control process ?
- (A) Performance measurement
(B) Comparison of performance done with established standards
(C) Corrective action
(D) Establishment of standards
89. What happens if corrective action is taken after finding the deviation ?
- (A) The proportion of deviations decreases.
(B) The proportion of deviations increases.
(C) Inspection costs increase
(D) Salary increases.

90. With whom does a foreign investment institution have to register itself ?
- (A) Company Registrar (B) Court
(C) Stock market (D) SEBI
91. Who are the owners of the company ?
- (A) Debenture holders (B) Shareholders
(C) Directors (D) Managing Director
92. Which statement is incorrect with respect to commercial bills ?
- (A) It is government security.
(B) It is arising from business transactions.
(C) It is discounted by Commercial banks.
(D) It is negotiable instrument.
93. Commercial paper is a short-term document of which form ?
- (A) Like a bearer cheque (B) Like a promise letter
(C) Like a Bill of Exchange (D) Like a bank draft
94. When a manufacturer sells directly to the consumer, how many levels of distribution system are said to have been established ?
- (A) One (B) Two
(C) Three (D) Zero
95. The income or profit of a business unit depends on which aspect of the product ?
- (A) Advertisement (B) Price
(C) Quality (D) Fame
96. In which court can a public interest litigation be filed ?
- (A) Criminal Court (B) Civil Court
(C) District Court (D) Supreme Court

97. Reasons for customer fraud,
- (A) The customer is not organized and aware.
 - (B) The customer is greedy.
 - (C) The customer follows false advertising.
 - (D) Cheap price
98. In which year did the Industrial Development and Regulation Act come into existence ?
- (A) 1951
 - (B) 1955
 - (C) 1969
 - (D) 1986
99. Which of the following activities does the World Trade Organization (W.T.O) perform ?
- (A) Import-export licenses are issued.
 - (B) Provide foreign reserve.
 - (C) Removes barriers to globalization.
 - (D) Provides import-export orders.
100. Business development is directly related to whom ?
- (A) Caste development
 - (B) Educational development
 - (C) Social welfare
 - (D) Intellectual development
-